

ข่าวศาลฎีกา

แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันพุธที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๐

วันนี้ เวลา ๑๑.๑๕ นาฬิกา ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอ่านคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ อม. ๒๒/๒๕๕๘ คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๒๑๑/๒๕๖๐ ระหว่าง อัยการสูงสุด โจทก์ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จำเลย เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลา กลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่กำกับการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อการนี้จะสั่งให้ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่ควบคุมราชการส่วนท้องถิ่น ชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ในกรณี จำเป็นจะยับยั้งการปฏิบัติราชการใด ๆ ที่ขัดต่อนโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรีก็ได้ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ จำเลยแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา โดยมีนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการในปีแรก คือ นโยบายยกระดับราคาสินค้าเกษตรและให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน นำระบบจำหน่ายสินค้าเกษตรมาใช้ในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร ด้วยการรับจำหน่ายข้าวเปลือกเจ้าและข้าวเปลือกหอมมะลิ ความชื้นไม่เกิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ที่ราคาตันละ ๑๕,๐๐๐ บาท และตันละ ๒๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ จำเลยและคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินโครงการรวม ๕ ฤดูกาลผลิตติดต่อกัน ได้แก่ ๑.โครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ๒.โครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ๓.โครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ (ครั้งที่ ๑) ๔.โครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ (ครั้งที่ ๒) และ ๕.โครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ (ครั้งที่ ๑) เริ่มดำเนินโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยไม่จำกัดปริมาณข้าวเปลือกที่รับจำหน่ายทั้งโครงการและไม่จำกัดปริมาณข้าวเปลือกของเกษตรกรแต่ละราย กำหนดความชื้นไม่เกิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ราคารับจำหน่ายข้าวเปลือกหอมมะลิ (๔๒กรัม) ตันละ ๒๐,๐๐๐ บาท ข้าวเปลือกเจ้า ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ตันละ ๑๕,๐๐๐ บาท

ขณะเริ่มดำเนินโครงการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการ ป.ป.ช.และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้มีหนังสือถึงจำเลยแจ้งสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกในอดีต พร้อมระบุลักษณะความเสียหายและสาเหตุที่ทำให้การดำเนินโครงการไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบิดเบือนกลไกตลาด การที่รัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาข้าวที่เข้าโครงการรับจำหน่ายเป็นจำนวนมากและระบายออกไม่ทันจนเป็นเหตุให้ข้าวเสื่อมคุณภาพทำให้ราคาข้าวตกต่ำ รวมถึงผลกระทบ/ความเสียหาย ประการสำคัญมีการทุจริตในทุกขั้นตอนของกระบวนการรับจำหน่าย ผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบายมีเพียงบุคคลบางกลุ่ม ไม่ครอบคลุมเกษตรกรอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักวิชาการ สื่อมวลชน ได้มีหนังสือ การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการ

ดำเนินโครงการ ปัญหาด้านการเงินการคลังของประเทศ และผลขาดทุนสะสมจากการดำเนินโครงการซึ่งสร้างความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดินและเกษตรกร อีกทั้งคณะอนุกรรมการปิดบัญชีโครงการรับจำนำข้าวเปลือกได้มีหนังสือถึงจำเลยในฐานะประธาน กษช.หลายครั้ง ครั้งสุดท้ายรายงานผลการปิดบัญชีโครงการรับจำนำข้าวเปลือก เพียงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ มีผลขาดทุนสะสมรวม ๓๓๗๒,๓๗๒.๓๒ ล้านบาท

ผลจากการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชาติบ้านเมืองอย่างมหาดศาล ทั้งความเสียหายที่อาจคำนวณเป็นเงินได้และความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ตามที่หน่วยงานได้เคยเสนอแนะและทักท้วงจำเลยไว้แล้ว ได้แก่ ความเสียหายจากการทุจริตและความไม่โปร่งใสในกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การโกงความชื้นและน้ำหนักเพื่อกดราคารับจำนำจากชาวนา การนำข้าวจากประเทศเพื่อนบ้านมาสวมสิทธิจำนำ การสับเปลี่ยนข้าวในโกดังกลางของรัฐบาล การสวมสิทธิเกษตรกร ค่าใช้จ่ายอันเกินสมควรและเปล่าประโยชน์ ข้าวสูญหายหรือขาดบัญชี การระบายข้าวล่าช้ามากส่งผลให้ข้าวสารเสื่อมคุณภาพ การปลอมปนข้าว ข้าวขาดมาตรฐาน การไม่รับซื้อข้าวตามชั้นคุณภาพ ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการปรับปรุงคุณภาพของข้าว ความเสียหายต่อระบบการค้าข้าว ระบบเศรษฐกิจ และการคลังของประเทศ มีผลขาดทุนสูงมาก ส่งผลให้หนี้สาธารณะของประเทศเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการคลังของประเทศ การจ่ายเงินให้เกษตรกรล่าช้า เนื่องจากเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ เกษตรกรบางส่วนไม่ได้รับเงินจากการจำนำ และความเสียหายจากการทุจริตในขั้นตอนการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ และการระบายข้าวโดยวิธีอื่น จำเลยได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการเสนอแนะ การแจ้งเตือน และการทักท้วงจากภาคส่วนต่าง ๆ จึงต้องใช้ความระมัดระวัง ความทุ่มเทใส่ใจ และความรอบคอบในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ไม่ให้เกิดความเสียหาย โดยต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับจำนำที่สมเหตุผล เงื่อนไขการดำเนินการที่เหมาะสมและรัดกุม ตลอดจนมีประสิทธิภาพในการป้องกันความเสียหายได้อย่างแท้จริงไว้ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นให้เพียงพอ โดยงดเว้นการป้องกันความเสียหาย ทำให้โครงการรับจำนำข้าวเปลือกสร้างความเสียหายต่อเกษตรกร งบประมาณแผ่นดิน กระทรวงการคลัง ประเทศชาติ และประชาชนอย่างมหาดศาล และไม่ระงับยับยั้งโครงการรับจำนำข้าวเปลือก หรือระงับความเสียหายด้วยวิธีการทำให้เหตุแห่งการทุจริตและความเสียหายหมดสิ้นไปหรือปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้สามารถบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นซ้ำต่อเนื่องไปอีก จึงเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ทำธุรกิจค้าข้าวจากการทุจริตในขั้นตอนรับซื้อข้าวเปลือก ขั้นตอนการระบายข้าว รวมถึงรัฐมนตรีบางคนที่ได้รับผิดชอบโครงการแสดงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ ปกปิดข้อมูลในขั้นตอนการระบายข้าว ส่อไปในทางรู้เห็นและได้ผลประโยชน์กับการทุจริต แต่จำเลยกลับปล่อยให้ดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกต่อไปโดยงดเว้นไม่ป้องกันความเสียหายจากการทุจริตที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้ผู้ทุจริตได้รับประโยชน์จากโครงการต่อไปอีก จึงเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับผู้อื่น และเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่ และใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กระทรวงการคลัง ประเทศชาติ เกษตรกร ผู้หนึ่งผู้ใด และประชาชน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑

จำเลยให้การปฏิเสธ

โจทก์อ้างพยานบุคคล ๓๘ ปาก เอกสาร ๒๑๓ แฟ้ม (หมาย จ.๑ ถึง จ.๔๐๐)

จำเลยอ้างพยานบุคคล ๘๔ ปาก เอกสาร ๑๔๙ แฟ้ม (หมาย ล.๑ ถึง ล.๔๓๖)

การตรวจพยานหลักฐาน ศาลอนุญาตให้โจทก์นำพยานเข้าไต่สวน ๑๕ ปาก จำเลยนำพยานเข้าไต่สวน ๔๒ ปาก แต่ฝ่ายจำเลยนำเข้าไต่สวนจริง ๓๐ ปาก รวมพยานบุคคลทั้งหมด ๔๕ ปาก กำหนดนัดไต่สวนรวม ๒๕ นัด เริ่มไต่สวนนัดแรกเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ นัดสุดท้ายวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายว่า ข้อที่จำเลยต่อสู้ว่าโครงการรับจำนำข้าวเปลือกเป็นนโยบายของรัฐบาล คณะกรรมการ ป.ป.ช.ไม่มีอำนาจไต่สวนจำเลยในฐานะนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารในการใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดิน เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ได้บัญญัติให้องค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยแบ่งแยกออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ บริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้เป็นกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลกัน การใช้อำนาจอธิปไตยของแต่ละฝ่ายต้องเป็นไปตามบทกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ และย่อมถูกตรวจสอบการใช้อำนาจได้ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบทางการเมืองโดยองค์กรทางการเมืองหรือการตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการหรือศาล อีกทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๘ บัญญัติว่า ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ตามมาตรา ๑๗๖ และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี แสดงให้เห็นว่าการกระทำของฝ่ายบริหารย่อมต้องถูกตรวจสอบการใช้อำนาจเช่นเดียวกันกับองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐโดยทั่วไป โดยรัฐธรรมนูญได้บัญญัติการตรวจสอบการกระทำในฐานะรัฐบาลหรือการกระทำทางรัฐบาลให้รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี และวางบทบาทของรัฐสภาให้เป็นผู้ตรวจสอบการดำเนินการของรัฐมนตรีตามบทบัญญัติหมวด ๖ รัฐสภา เช่น การตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจ อันเป็นผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งหรือความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๘๐ หรือมาตรา ๑๘๒ แล้วแต่กรณี เป็นต้น หรือในหมวด ๑๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่ง มาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๔ การตรวจสอบการกระทำทางรัฐบาลต้องกระทำโดยรัฐสภาเท่านั้น ศาลจึงไม่มีอำนาจวินิจฉัยว่านโยบายของรัฐบาลชอบด้วยกฎหมายหรือมีความเหมาะสมหรือไม่ แต่ในส่วนการกระทำในฐานะฝ่ายปกครองหรือการดำเนินการทางปกครอง โดยเฉพาะจำเลยในฐานะนายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าฝ่ายปกครอง มีหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดินและบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารทุกตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๑) และ (๓) ย่อมจะต้องถูกตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการหรือศาลได้ตามบทบัญญัติ หมวด ๑๐ หากการดำเนินการทางปกครองก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งอาจมีความรับผิดทั้งทางปกครอง หรือทางแพ่ง หรือทางอาญา แล้วแต่กรณี หากเชื่อว่าคงมีเพียงความรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎร หรือรัฐสภาเท่านั้นไม่ อันเป็นหลักการเดียวกันกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ดังนั้น แม้โครงการรับจำนำข้าวเปลือกจะเป็นการดำเนินการตามนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อรัฐสภา แต่หากปรากฏว่าในขั้นตอนปฏิบัติตามโครงการมีการดำเนินการที่ไม่

เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ย่อมถูกตรวจสอบโดยกระบวนการยุติธรรมได้ โดยเฉพาะคดีนี้เป็น การกล่าวหาจำเลยซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มิใช่เป็นการตำหนิข้อบกพร่องหรือการดำเนินนโยบายผิดพลาดที่ต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีอาญา แก่จำเลยได้ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๙ และโจทก์มีอำนาจฟ้อง

ปัญหาว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ศาลเห็นว่า ในการดำเนินโครงการรับจำนำ ข้าวเปลือกทั้ง ๕ ฤดูกาลผลิต แม้ว่าจะพบความเสียหายหลายประการ เช่น การสวมสิทธิการรับจำนำ การนำข้าวจากประเทศเพื่อนบ้านมาสวมสิทธิ ข้าวสูญหาย การออกใบประทวนอันเป็นเท็จ การใช้ เอกสารปลอม การโกงความชื้นและน้ำหนักเพื่อลดราคาซื้อขายจากชาวนา ข้าวสูญหายจากโกดัง ข้าวเสื่อมสภาพ ข้าวเน่า ข้าวไม่ตรงตามมาตรฐานกระทรวงพาณิชย์ แต่เป็นความเสียหายที่เกิดจากฝ่าย ปฏิบัติ จำเลยในฐานะประธาน กชช. ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อป้องกันความเสียหายไว้ ตั้งแต่ตอนเริ่มโครงการ อีกทั้งเมื่อพบความเสียหายดังกล่าวในขณะดำเนินโครงการก็ได้มีการปรับปรุง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเป็นระยะ ๆ เพื่อป้องกันความเสียหายแล้ว กรณีความเสียหายในส่วนนี้ยังฟัง ไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ

ส่วนประเด็นเรื่องการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐโดยกรมการค้าต่างประเทศขายข้าวในสต็อกของรัฐ ให้บริษัทต่าง ๆ และบริษัทห่วยหนาน ๆ รัฐวิสาหกิจของมณฑล สาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ศาลฎีกา แผนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำวินิจฉัยว่าเป็นการขายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีการแอบอ้างสัญญาแบบรัฐต่อรัฐเพื่อนำข้าวมาเวียนขายให้แก่ผู้ค้าข้าวภายในประเทศอันเป็น การแสวงหาผลประโยชน์โดยทุจริต ในเรื่องนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้นำไปอภิปรายไม่ไว้วางใจให้ จำเลยทราบรายละเอียดและวิธีการขายที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติของการขายแบบรัฐต่อรัฐ ตลอดจน ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวที่เคยเกี่ยวข้องกับการทุจริตเกี่ยวกับการค้าข้าวในอดีต และบุคคลที่เป็นผู้ช่วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคที่จำเลยสังกัดได้รับแต่งตั้งเป็นตัวแทนของรัฐวิสาหกิจจีนที่มาซื้อข้าว อีกทั้งก่อนมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจจำเลยได้ให้สัมภาษณ์ยืนยันว่าเป็นการขายแบบรัฐต่อรัฐจริง ภายหลัง อภิปรายไม่ไว้วางใจแม้นายบุญทรงได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องการขายข้าว แบบรัฐต่อรัฐ แต่องค์ประกอบคณะกรรมการล้วนแต่เป็นข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ภายใต้การบังคับ บัญชาของนายบุญทรง และทำการตรวจสอบไม่ตรงตามประเด็นที่อภิปรายแสดงให้เห็นว่าไม่ตั้งใจ ตรวจสอบอย่างจริงจัง และจำเลยเพิ่งปรับนายบุญทรงออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ ตามพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าจำเลยทราบว่ามีสัญญาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่ระงับยับยั้งปล่อยให้มีการส่งมอบข้าวตามสัญญาให้รัฐวิสาหกิจจีนต่อไปอีก อันเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับผู้อื่น การกระทำของจำเลยจึงเป็น การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ (เดิม) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ลงโทษจำคุก ๕ ปี.